

Nikiszowiec /dawniej Nikischschacht/ zbudowany przez koncern Giesche pomiędzy 1908 a 1914 r. jako osiedle górnicze typu miejskiego. Jest architektonicznym unikatem zbudowanym według projektu Emila i Georga Zillmannów. Znany dzięki filmom m.in. Kazimierza Kutza („Perła w koronie”, „Sól ziemi czarnej”) czy Lecha Majewskiego („Angelus”), działalności artystów Grupy Janowskiej (E. Gawlik, T. Ociełka, E. Sówka) i książce M. Szejnert „Czarny ogród”. Przyciąga niepowtarzalną atmosferę i ciekawymi wydarzeniami.

Nikiszowiec. Miejsce magiczne. **Zapraszamy na spacer.**

1 Dawny ratusz – budynek modernistyczny z 1931 r. wg projektu wybitnego polskiego architekta T. Michejdy. Kiedyś siedziba urzędu gminy Janów, do której należał Nikiszowiec. Dziś budynek szpitala, obok którego znajduje się parking.

2 Galeria Szyb Wilson – były szyb kopalni „Wieczorek” do 1995 r. Obecnie 2.500 m² stanowi przestrzeń ekspozycyjną największej prywatnej galerii sztuki współczesnej w Polsce. Oprócz wystaw odbywają się tutaj koncerty, pokazy, targi i przedstawienia. Warto ją odwiedzić podczas imprezy Art Naif Festiwal, kiedy prezentowane są prace malarzy nieprofesjonalnych z całego świata. Obiekt znajduje się poza ścisłym obszarem osiedla Nikiszowiec, na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego.

3 Muzeum Historii Katowic - Dział Etnologii Miasta – pierwotnie pralnia, suszarnia, magiel oraz łaźnia dla kobiet i dzieci. Obecnie odnowiona, dawna pralnia jest Działem Etnologii Miasta Muzeum Historii Katowic, udostępnia wystawy stałe (np. „U nas w domu na Nikiszu”) i czasowe. Tutaj mieści się również Punkt Informacji Turystycznej, w którym można bezpłatnie wypożyczyć audioprzewodnik po Nikiszowcu.

4 Komzony – potoczne określenie ciągu sklepów w arkadowych podcieniach pl. Wyzwolenia (naprzeciwko kościoła św. Anny).

5 Centrum Zimbardo – W 2012 r. prof. Philip Zimbardo (amerykański psycholog, znany m. in. z przeprowadzenia Stanfordzkiego Eksperymentu Więziennego) po raz pierwszy odwiedził Nikiszowiec. Będąc pod wrażeniem zabytkowego osiedla oraz ludzi zaangażowanych w rewitalizację społeczną dzielnicy postanowił stworzyć tu miejsce przyjazne młodzieży – centrum spotkań młodych ludzi, gdzie będą mogli oni dzielić się swoimi doświadczeniami, rozwijać swoje pasje, czy zdobywać nowe umiejętności. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane przy wsparciu m.in. Miasta Katowice.

6 Budynek poczty – (dawna karczma) – warto w tym miejscu zatrzymać się, by podziwiać kwiatową mozaikę – secesyjne róże. Motyw kwiatów nawiązuje do stroju rozbarskiego. Mozaika i na czerwono pomalowane obramowania okienne są najbardziej charakterystycznymi detalami niezwyklej architektury Nikiszowca.

7 Plac Wyzwolenia – pod nr. 4 była tutaj świetlica, gdzie spotykali się członkowie Grupy Janowskiej (Koła Malarzy Nieprofesjonalnych), których twórczość uznawana jest za światowej klasy fenomen. Plac jest nieformalnym nikiszowieckim rynkiem, na którym odbywają się festyny i jarmarki.

8 Kościół św. Anny – poświęcony w 1927 r., powstał według projektu E. i G. Zillmannów. Koszt budowy został rozłożony na kopalnię „Giesche” i parafię. Do dziś podziwiać można 75 głosowe organy wykonane przez firmę Rieger z Karniowa, witraże z pracowni G. Schneidera w Ratyzbonie (56 w tym 10 figuralnych) oraz drogę krzyżową malowaną na metalowych płytach. Ołtarz główny, ambona i chrzcielnica zostały sprowadzone z pracowni G. Schreiner w Monachium. Żyrandol (800 kg) został sprowadzony z Berlina - Charlottenburga.

9 Szkoła Podstawowa nr 53 – budynek otwarto w 1911 r. i do dziś pełni funkcję szkoły. Składał się z trzech części: dwóch szkolnych (w okresie międzywojennym żeńskiej i męskiej) oraz łączącego je budynku mieszkalnego dla nauczycieli.

10 Ulica św. Anny – najśłynniejsza ulica Nikiszowca, wielokrotnie utrwalona filmowo m.in. w śląskich filmach Kazimierza Kutza („Perła w koronie” i „Sól ziemi czarnej”) i oddająca klimat tego miejsca.

11 Szyb „Pułaski” (do 1935 r. „Carmer”) – zabytkowy zespół obiektów obejmujący nadszynie z wieżą wyciągową, sortownią, maszynownią, kuźnią, warsztatem mechanicznym, stolarnią, cechownią i łaźnią. Jeden z dwóch szybów, pomiędzy którymi wybudowano osiedle górnicze. Do dziś główny szyb kopalni „Wieczorek”. Przed nim można podziwiać zachowane wagoniki kolejki Balkan.

12 Kolejka Balkan uruchomiona w 1914 r., łączyła Szopienice z Nikiszowcem i Giszowcem przewożąc bezpłatnie pasażerów pomiędzy miejscem zamieszkania i pracy, oprócz pracowników woziła także ich rodziny. Trasa liczyła 3,9 km. Żartobliwą nazwę Balkan nadali mieszkańcy nawiązując do uruchomionej wtedy linii kolejowej łączącej Berlin z Konstantynopolem. Ostatni kurs wykonała 31.12.1977 r.

SPACEREM PO NIKISZOWCU

NIKISZOWIEC

LEGENDA

- 1** Dawny ratusz
- 2** Galeria Szyb Wilson
- 3** Muzeum Historii Katowic -
Dział Etnologii Miasta
- 4** Komzono
- 5** Centrum Zimbardo
- 6** Budynek poczty

- 7** Plac Wyzwolenia
- 8** Kościół św. Anny
- 9** Szkoła Podstawowa
- 10** Ulica św. Anny
- 11** Szyb „Pułaski”
- 12** Kolejka Balkan

Urząd Miasta Katowice Wydział Promocji

40-003 Katowice, Rynek 13
tel.: +48 32 259 38 50 fax: +48 32 705 49 20
E-mail: it@katowice.eu www.katowice.eu

Punkt Informacji Turystycznej

(Dział Etnologii Miasta Muzeum Historii Katowic)
Nikiszowiec, ul. Rymarska 4
tel.: +48 32 255 14 80
E-mail: nikisz@katowice.eu

Muzeum czynne:

wtorek - piątek 10⁰⁰ - 18⁰⁰
sobota, niedziela 11⁰⁰ - 15⁰⁰

Autobusy z centrum kursujące do Nikiszowca:

930, 30, 674, 920